

100 κλιματικές ουδέτερες
πόλεις έως το 2030
ΟΔΗΓΟΣ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ

‘100 κλιματικά ουδέτερες πόλεις έως το 2030’

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ

1. Περιγραφή της Αποστολής

Η Αποστολή των κλιματικά ουδέτερων και έξυπνων πόλεων (Mission on climate neutral and smart cities) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ) με τίτλο «100 κλιματικές ουδέτερες πόλεις έως το 2030 – από και προς τους πολίτες» στοχεύει να υποστηρίξει τον μετασχηματισμό 100 ευρωπαϊκών πόλεων προς την ουδετερότητα του κλίματος έως το 2030, συμβάλλοντας στην υλοποίηση της ατζέντας του ΟΗΕ του 2030 και των στόχων της αειφόρου ανάπτυξης (SDG's), καθώς και της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (European Green Deal) έως το 2050, για τη βελτίωση της ευημερίας των πολιτών. Η Αποστολή προτάθηκε από το Mission Board της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις, αποτελεί μέρος της Πράσινης Συμφωνίας και εντάσσεται για χρηματοδότηση στο πρόγραμμα πλαίσιο «Horizon Europe» που ξεκινά το 2021. Μολαταύτα, το εγχείρημα θα χρηματοδοτηθεί και από άλλα συναφή Ευρωπαϊκά Προγράμματα, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΙΒ), τον κρατικό προϋπολογισμό και από ιδιωτικές επενδύσεις. Σκοπός του Προγράμματος είναι οι 100 τελικά επιλεγμένες πόλεις να συνεργαστούν μεταξύ τους και να λειτουργήσουν ως πρότυποι κόμβοι καινοτομίας για όλες τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές πόλεις.

2. Ορισμός της έννοιας του neutrality στον τομέα των πόλεων

Μια «ουδέτερη για το κλίμα και έξυπνη πόλη» είναι μια πόλη που προωθεί τρόπους παραγωγής και εξοικονόμησης ενέργειας μέσα από ανανεώσιμες πηγές και προηγμένες τεχνολογίες, έξυπνα δίκτυα, ευέλικτα συστήματα διαχείρισης ενέργειας, καθώς και αλλαγές στη συμπεριφορά του πολίτη (π.χ. μετακίνηση με ποδήλατο κ.α.). Πρόκειται για μια συνολική προσπάθεια από τη βάση προς την κορυφή, η οποία απαιτεί τη συμμετοχή ολόκληρου του τοπικού οικοσυστήματος (Δήμος, κοινωνία των πολιτών, αγορά, επενδυτές, ακαδημαϊκός χώρος κ.α.) και την υποστήριξη από όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. Για την επίτευξη της Αποστολής «100 κλιματικές ουδέτερες πόλεις έως το 2030» θα απαιτηθεί η ανάληψη σειράς δράσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας α) την Ενέργεια, β) την Βιομηχανία, γ) τις Μεταφορές και δ) τον Κατασκευαστικό Τομέα, όπως π.χ. :

- Οι επενδύσεις σε φιλοπεριβαλλοντικές τεχνολογίες
- Η στήριξη της καινοτομίας στον τοπικό βιομηχανικό και βιοτεχνικό τομέα (ειδικότερα σε αυτόν που σχετίζεται άμεσα με τον κατασκευαστικό κλάδο και τον αστικό χώρο)
- Η ανάπτυξη καθαρότερων, οικονομικότερων και πιο υγιεινών μορφών για τις δημόσιες και ιδιωτικές μεταφορές και μετακινήσεις
- Η απαλλαγή του ενεργειακού τομέα από τις εκπομπές άνθρακα
- Η διασφάλιση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων και του βιοκλιματικά υλοποιημένου υπαίθριου κοινόχρηστου χώρου
- Η συνεργασία με διεθνείς εταίρους για τη βελτίωση των παγκόσμιων περιβαλλοντικών προτύπων.

Επιπλέον αυτών, η διάδοση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) είναι απαραίτητη για την τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης και την ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας στις πόλεις. Η ψηφιακή πολιτική και οι πρωτοβουλίες της Ευρώπης (όπως το νέο πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη») θα υποστηρίξουν και θα επιταχύνουν τη μετάβαση στην αειφορία για πόλεις και κοινότητες μέσω του ψηφιακού μετασχηματισμού, ιδίως μέσω της δημιουργίας υποδομών υψηλής ποιότητας συνδεσιμότητας, αναπτύσσοντας ένα ψηφιακό περιβάλλον που θα ενδυναμώνει τους τελικούς χρήστες, θα σέβεται τις ευρωπαϊκές αξίες και τους κανόνες, θα ενθαρρύνει την ανάπτυξη δεξιοτήτων και θα προσφέρει μακροπρόθεσμες ευκαιρίες ανάπτυξης σε όλους τους τομείς της ευρωπαϊκής οικονομίας.

3. Η Αναγκαιότητα της Αποστολής

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ειδικά, όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (European Green Deal), έχει ήδη παρουσιάσει ένα στρατηγικό μακροπρόθεσμο όραμα για μια ευημερούσα, σύγχρονη, ανταγωνιστική και ουδέτερη από το κλίμα οικονομία έως το 2050, το οποίο θα χρηματοδοτηθεί σε μεγάλο ποσοστό από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Η πρόσκληση του «Green Deal» θα ενισχύσει την έρευνα και την καινοτομία για να προωθήσει μια δίκαιη και βιώσιμη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα. Σε σχέση με την τρέχουσα πανδημία, η πρόσκληση θα συμβάλει στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και στην αύξηση της ανθεκτικότητας της κοινωνίας, για παράδειγμα στη γεωργία, την επιτάχυνση της βιοποικιλότητας των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις καθαρές μεταφορές και τον εκσυγχρονισμό προς μια καθαρή και κυκλική οικονομία.

Η ΕΕ θα παράσχει χρηματοδοτική στήριξη και τεχνική βοήθεια για να βοηθήσει τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις περιφέρειες που πλήττονται περισσότερο από τη μετάβαση

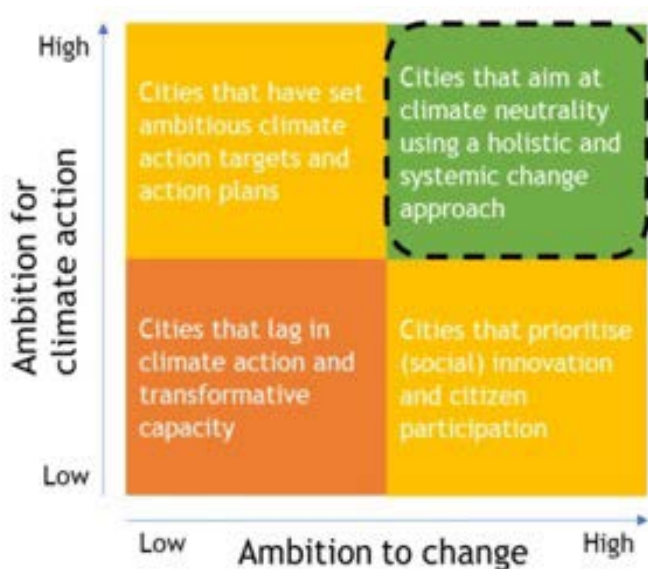
προς την πράσινη οικονομία. Η δράση αυτή αποκαλείται «Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης» και θα συμβάλει με 100 δισ. ευρώ για την περίοδο 2021-2027 στις πλέον πληγείσες περιοχές.

Σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση της στρατηγικής της Πράσινης Συμφωνίας έχουν οι πόλεις σαν επίκεντρο κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής δραστηριότητας. Οι πόλεις καλύπτουν περίπου το 3% του εδάφους του πλανήτη, ωστόσο παράγουν περίπου το 70% όλων των παγκόσμιων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Επιπλέον, οι πόλεις αναπτύσσονται γρήγορα. Στην Ευρώπη, εκτιμάται ότι έως το 2050 σχεδόν το 85% των Ευρωπαίων θα ζουν σε πόλεις. Επομένως, **η κατάσταση έκτακτης ανάγκης για το κλίμα πρέπει να αντιμετωπιστεί από τις πόλεις - και από τους πολίτες.**

Η προστιθέμενη αξία για την Ευρώπη είναι ότι οι πόλεις της Αποστολής θα επιτύχουν σε δέκα χρόνια (έως το 2030) αυτό που η Ευρώπη σχεδιάζει να επιτύχει σε 30 χρόνια (έως το 2050). Πρόκειται για μια τεράστια πρόκληση που απαιτεί τον συστημικό μετασχηματισμό των ευρωπαϊκών πόλεων.

Τα κύρια κριτήρια για την επιλογή των 100 πόλεων της Αποστολής θα είναι η φιλοδοξία, η δέσμευση, η ικανότητα και η συμμετοχή των πολιτών και η ισορροπημένη γεωγραφική κατανομή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και οι διαφορές στα επίπεδα ετοιμότητας των πόλεων.

Η διαδικασία υποβολής αίτησης θα περιλαμβάνει τρία στάδια: (α) τη συν-δημιουργία της αίτησης, (β) τη συν-δημιουργία της Σύμβασης για την Κλιματική Αλλαγή και (γ) την εφαρμογή της Σύμβασης. Η αναφορά, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση θα βασίζονται στη μεθοδολογία του Συμφώνου των Δημάρχων, που χρησιμοποιείται ήδη από πολλές ευρωπαϊκές πόλεις.

Ειδικότερα τα κριτήρια επιλογής που έχουν τεθεί από πλευράς Ευρωπαϊκής Επιτροπής αφορούν τη δημιουργία από πλευράς της τοπικής αυτοδιοίκησης μιας πολυεπίπεδης και συν-δημιουργικής διαδικασίας για το Κλίμα της Πόλης, η οποία προσαρμόζεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και το υφιστάμενο αστικό περιβάλλον της κάθε πόλης:

1. Την εφαρμογή διαδικασιών συμμετοχικού σχεδιασμού και συμμετοχικής διακυβέρνησης σε τοπικό επίπεδο, η οποία σηματοδοτεί την υποστήριξη των πολιτών για να γί-

νουν παράγοντες αλλαγής μέσω πρωτοβουλιών από κάτω προς τα πάνω, καινοτομίας και μέσω νέων μορφών διακυβέρνησης.

2. Τη συμμετοχή των πόλεων σε παράλληλα προγράμματα που ενδυναμώνουν την οικονομική τους δυνατότητα να υποστηρίξουν τους τελικούς στόχους, μέσω π.χ. του προγράμματος «Horizon Europe», των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων, της διευκόλυνσης “Connecting Europe Facility” του «Just Transition Fund», του InvestEU, του μηχανισμού για σημαντικό έργο κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, και άλλα κονδύλια της ΕΕ ·

3. Το σχέδιο δράσης της πόλης για ένα πρόγραμμα δίκαιης μετάβασης, μέσω της εφαρμογής της Ατζέντας 2030 και των στόχων αυτής για την αειφόρο ανάπτυξη, και τη βελτίωση της υγείας και της ευημερίας των πολιτών.

4. Τις δράσεις και τα επίπεδα βελτίωσης της ποιότητας του αέρα, του υγιούς τρόπου ζωής, τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την τόνωση των θετικών επιπτώσεων των νέων εννοιών βιώσιμης κινητικότητας.

5. Τον προσδιορισμό κενών ευρωπαϊκής, εθνικής, περιφερειακής και τοπικής πολιτικής, καθώς και των προτεραιοτήτων για τη συμβολή στους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας ·

6. Τις δράσεις της πόλης που σχετίζονται με ανάπτυξη προγραμμάτων μετάβασης που συσχετίζονται με τους παρακάτω πέντε βασικούς παράγοντες:

- Πρόταση συγκεκριμένου μοντέλου μετασχηματισμού της πόλης σε κόμβο καινοτομίας.
- Διαδικασία εκκίνησης νέων μορφών συμμετοχικής και καινοτόμου διακυβέρνησης της πόλης.
- Πρόταση συγκεκριμένου οικονομικού και χρηματοδοτικού μοντέλου δράσης για το κλίμα που θα χρησιμοποιήσει η πόλη
- Σχέδιο υλοποίησης «ολοκληρωμένου πολεοδομικού σχεδιασμού».
- Δημιουργία και ενεργοποίηση έξυπνων συστημάτων συλλογής/καταγραφής και διαχείρισης δεδομένων.

7. Την συμμετοχή και συνέργεια των πόλεων με υφιστάμενες ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες για το κλίμα, όπως το Σύμφωνο των Δημάρχων, το EIT (European Institute of Innovation & Technology) και οι σχετικές ΚΓΚ (Κοινότητες Γνώσης και Καινοτομίας), η Συμφωνία της Πράσινης Πόλης, οι ευρωπαϊκές πόλεις της Πράσινης Πρωτεύουσας, το σχέδιο SET και η πρωτοβουλία 100 PED, το EIP- Τα έργα SCC (lighthouse projects), CIVITAS.

8. Την ευθυγράμμιση της τοπικής πολιτικής με άλλες αποστολές και πρωτοβουλίες που υποστηρίζουν την Πράσινη Συμφωνία (Green Deal) για τη διασφάλιση της συμπληρωματικότητας, ιδίως με την Αποστολή για την προσαρμογή του κλίματος και το έργο της για την προσαρμογή της Ευρώπης - και των αστικών της περιοχών - στη πραγματική ή στην αναμενόμενη κλιματική αλλαγή και τις επιπτώσεις της.

9. Τη συνεργασία της τοπικής αρχής με άλλους εμπλεκόμενους και σχετικούς φορείς για την καινοτομία για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας στις παγκόσμιες αγορές.

ΣΗΜΕΙΩΝΕΤΑΙ ότι τα παραπάνω λειτουργούν τόσο ως κριτήρια επιλογής όσο και ως άξονες υποστήριξης.

4. Οφέλη

Τα οφέλη των πόλεων που θα επιλεγούν από το Πρόγραμμα θα είναι πολλαπλά, ήτοι:

- οι επιλεγμένες πόλεις θα τύχουν διεθνούς προβολής, θα έχουν την ευκαιρία να επαναπροσδιορίσουν την ταυτότητα τους (city re-branding), και θα λειτουργήσουν ως πρότυπα για την ευρύτερη περιφέρεια και άλλα αστικά κέντρα για τη μετατροπή τους σε κόμβους καινοτομίας, που υιοθετούν νέες μορφές διακυβέρνησης και αναπτύσσουν ένα νέο οικονομικό μοντέλο δράσης για το κλίμα,
- σε τοπικό επίπεδο, τα οφέλη θα είναι πολλαπλά (περιβαλλοντικά, κοινωνικά, οικονομικά, εκπαιδευτικά), όπως η βελτίωση της ποιότητας του αέρα, η προώθηση ενός υγιούς τρόπου ζωής, η βελτίωση της κινητικότητας, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, και η γενικότερη αλλαγή της στάσης του πολίτη ως προς το περιβάλλον κλπ,
- σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, θα δοθούν κίνητρα στην αγορά να κινηθεί προς επενδύσεις που ευνοούν την κλιματική αλλαγή, θα παρουσιαστούν ολιστικές λύσεις που αφορούν τον πολεοδομικό σχεδιασμό και θα προωθηθούν έξυπνες τεχνολογίες, πλατφόρμες δεδομένων και μοντελοποίηση αστικών συστημάτων για την καλύτερη ενεργειακή διαχείριση των αστικών κέντρων.

Θα δημιουργηθούν πάρα πολλές νέες θέσεις εργασίας τόσο σε τοπικό όσο και εθνικό επίπεδο προκειμένου να στηρίξουν τη δημιουργία εφαρμογών, παραγωγή προϊόντων και διαχείριση των δράσεων, καθώς και στην υλοποίηση των μελετών και των έργων προς την επίτευξη του στόχου της κλιματικής ουδετερότητας μέχρι το 2030.

Πιο συγκεκριμένα, η Αποστολή αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για την επιτάχυνση των ιδιωτικών επενδύσεων και την αειφόρο ανάπτυξη και ευημερία σε τοπικό επίπεδο, καθώς με την υλοποίησή του:

- Θα προωθηθούν έξυπνες τεχνολογίες, πλατφόρμες δεδομένων και μοντελοποίηση αστικών συστημάτων για την καλύτερη ενεργειακή διαχείριση των αστικών κέντρων. Μέσω του ψηφιακού μετασχηματισμού, και ιδίως μέσω της δημιουργίας υποδομών υψηλής ποιότητας συνδεσιμότητας, θα προκύψουν νέες θέσεις εργασίας.
- Θα ενεργοποιηθεί ο μελετητικός και ο κατασκευαστικός κλάδος και θα ενισχυθεί ο βιομηχανικός τομέας .
- Θα βελτιωθεί η «εικόνα» των αστικών περιοχών, η ποιότητα τους και συνεπώς η ελκυστικότητά τους, γεγονός που ενισχύει γενικότερα την τοπική και υπερτοπική οικονομική δραστηριότητα, και τονώνει ειδικότερα τις επιχειρήσεις και επενδύσεις που σχετίζονται με τον αστικό τουρισμό.
- Θα εξοικονομηθεί δημόσιο χρήμα που σήμερα καταναλώνεται σε ενεργοβόρες κατασκευές και υποδομές.
- Θα ενεργοποιηθεί η κοινωνία των πολιτών και θα βελτιωθεί η κοινωνική συνοχή.

Σε σχέση με την τρέχουσα πανδημία, η πρόσκληση θα συμβάλει στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και στην αύξηση της ανθεκτικότητας της κοινωνίας, για παράδειγμα στη γεωργία, την επιτάχυνση της βιοποικιλότητας των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις καθαρές μεταφορές - μετακινήσεις και τον εκσυγχρονισμό προς μια καθαρή και κυκλική οικονομία.

5. Συγγενή Προγράμματα

Η πρόσκληση της Αποστολής θα ενισχύσει την έρευνα και την καινοτομία για να προωθήσει μια δίκαιη και βιώσιμη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα. Η Αποστολή βασίζεται σε δύο βασικούς χρηματοδοτικούς πυλώνες:

- Το Πρόγραμμα της ΕΕ 2021-2027 που θα καθορίσει τα ευρωπαϊκά πλαίσια για τη χρηματοδότηση της δράσης για το κλίμα και το πρόγραμμα «Horizon Europe», μέρος του οποίου είναι η Αποστολή. Το «Horizon Europe», με 100 δις. ευρώ για την περίοδο 2021-2027, σε συνεργασία με άλλα προγράμματα της ΕΕ, θα είναι το κλειδί για την προώθηση εθνικών δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων. Μαζί θα προωθήσουν νέες τεχνολογίες, βιώσιμες λύσεις και καινοτομία και θα αποδώσουν επιτυχημένες νέες λύσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη και τον κόσμο. Πάνω από το 35% των δαπανών Horizon Europe θα συμβάλει στους κλιματικούς στόχους.
- Το φιλόδοξο πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (European Green Deal) για το κλίμα και το περιβάλλον, αλλά και για τη χρηματοδότηση της ιδιαίτερα μεγάλης κλίμακας δράσης. Ειδικά, όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (European Green Deal), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη παρουσιάσει ένα στρατηγικό μακροπρόθεσμο όραμα για μια ευημερούσα, σύγχρονη, ανταγωνιστική και ουδέτερη από το κλίμα οικονομία έως το 2050, το οποίο θα χρηματοδοτηθεί σε μεγάλο ποσοστό από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Μέχρι τον Ιούνιο του 2021, η Επιτροπή θα επανεξετάσει και, όπου είναι απαραίτητο, θα προτείνει την αναθεώρηση όλων των σχετικών μέσων πολιτικής για την επίτευξη πρόσθετων μειώσεων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Στις αρχές του 2021, η Επιτροπή θα εγκρίνει μια νέα, πιο φιλόδοξη στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος, προκειμένου να ενισχύσει τις προσπάθειες για προστασία από το κλίμα, οικονομική ανθεκτικότητα, πρόληψη και ετοιμότητα, διασφαλίζοντας ότι οι επιχειρήσεις, οι πόλεις και οι πολίτες θα είναι σε θέση να ενσωματώσουν την κλιματική αλλαγή στις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου.

Ενώ συνδέεται με ένα ευρύ φάσμα ευρωπαϊκών πολιτικών και στρατηγικών (π.χ. ο Κλιματικός Νόμος¹ & το Σύμφωνο για το Κλίμα², το σχέδιο της ΕΕ για την κυκλική οικονομία³, η Ευρωπαϊκή Μακροπρόθεσμη Στρατηγική για το 2050⁴ και τα Εθνικά Σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα, η Αστική Ατζέντα για την ΕΕ⁵, η Ευρωπαϊκή Ψηφιακή Στρατηγική⁶, οι Έξυπνες Στρατηγικές Εξειδίκευσης⁷, η Στρατηγική Έξυπνης και Βιώσιμης Κινητικότητας⁸), η Αποστολή θα συνδέσει επίσης αυτές τις πολιτικές και στρατηγικές με το τοπικό επίπεδο.

1. <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12108-Climate-Law>

2. <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12219-European-Climate-Pact>

3. <https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/>

4. https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_en

5. <https://ec.europa.eu/futurium/en/urban-agenda>

6. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/content/european-digital-strategy>

7. <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/>

8. https://ec.europa.eu/transport/themes/strategies/news/2020-02-03-commissioner-valeans-speech-eu-strategy-mobility-and-transport_en

Επιπλέον, στο Σύμφωνο των Δημάρχων, οι υπογράφουσες πόλεις δεσμεύονται να υποστηρίξουν την υλοποίηση του στόχου μείωσης των αερίων θερμοκηπίου της ΕΕ κατά 40% έως το 2030 και την υιοθέτηση κοινής προσέγγισης για την αντιμετώπιση του μετριασμού και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.

Το Mission Board προτείνει μια συντονισμένη προσέγγιση για τη δημιουργία συνεργιών μεταξύ των προγραμμάτων της ΕΕ και την προώθηση της χρηματοοικονομικής και κεφαλαιακής καινοτομίας σε ολόκληρη την Ευρώπη. Το Mission Board προτείνει τις ακόλουθες ενέργειες:

- Μια χρηματοοικονομική ομπρέλα με τη μορφή Διευκόλυνσης Δανεισμού και μόχλευσης κεφαλαίων, σε συνεργασία με τις εθνικές χρηματοδοτήσεις και τους πόρους Έρευνας και Καινοτομίας.
- Έως και το 10% των πόρων που διατίθενται για δράσεις για το κλίμα στο επόμενο Ευρωπαϊκό Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο προσανατολίζονται προς τους στόχους του Mission.
- Τα επιχειρησιακά προγράμματα των διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων 2021-2027 πρέπει να διαθέτουν σχέδια για τη χρηματοδότηση της Αποστολής.
- Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη καθιστούν τη χρηματοδότηση των συμβάσεων Climate City γενική προτεραιότητα της επενδυτικής στρατηγικής του νέου μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
- Την «Ετικέτα Αποστολής» (Mission Label) σε κάθε επιλέξιμη πόλη που επιτρέπει προνομιακή πρόσβαση σε τεχνική υποστήριξη και διαθέσιμα χρηματοδοτικά και χρηματοδοτικά μέσα.
- Μια αποκεντρωμένη πλατφόρμα διαπραγματεύσεων, που διαχειρίζονται τα γραφεία της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων στα κράτη μέλη. Η ΕΤΕΠ θα υπηρετήσει ως «Τράπεζα Κλίματος» της ΕΕ. Θα αυξήσει το μερίδιό της χρηματοδότησης που αφιερώνεται στην κλιματική και περιβαλλοντική δράση, φτάνοντας το 50% έως το 2025 και θα αυξήσει τις επενδύσεις της σε αυτές τις περιοχές σε ένα τρισεκατομμύριο ευρώ από το 2021 έως το 2030.

Τέλος, σε Εθνικό επίπεδο, σε συνέχεια της Ελληνικής Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, η Δράση αυτή έρχεται αφενός να την εξειδικεύσει σε επίπεδο Περιφερειακής Στρατηγικής και αφ' ετέρου να την θέσει σε εφαρμογή μέσω των Δήμων.

Παράλληλα συμπληρώνει Δράσεις που χρηματοδοτούνται από το Πράσινο Ταμείο και το Ταμείο Ανάκαμψης και έχουν ως στόχο την προστασία του Περιβάλλοντος. Στις δράσεις αυτές συγκαταλέγονται κάθε είδους αναπλάσεις οι οποίες αφορούν τόσο σε υπαίθριο δημόσιο χώρο όσο και σε κτιριακό απόθεμα.

5.1 Υποστηρικτικά Ελληνικά Προγράμματα

Σκοπιμότητα του Ελληνικού προγράμματος είναι η ενεργοποίηση όσο το δυνατόν περισσότερων ελληνικών δήμων στους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας, με αναπτυξιακούς βιώσιμους όρους, συμβάλλοντας στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των αστικών περιοχών.

Το πρόγραμμα θα καλύψει τις ανάγκες του επανασχεδιασμού και της αναζωογόνησης των αστικών περιοχών προς ένα βελτιωμένο περιβάλλον, συνδέοντας τις υφιστάμενες πολιτικές πρωτοβουλίες (Ευρωπαϊκά Προγράμματα που ήδη τρέχουν π.χ. ΣΒΑΚ) και νέες

και πολιτικές της ΕΕ, προς τον κεντρικό στόχο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

Το πρόγραμμα των υποψήφιων Ελληνικών πόλεων συμμετοχής στις «100 πόλεις κλιματικά ουδέτερες πόλεις έως το 2030, από και προς τους πολίτες» δύναται να περιλαμβάνει μεταξύ άλλων και τα κάτωθι:

- α) ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ:** π.χ. δίκτυα πεζοδρόμων, πεζοδρομίων και ποδηλατόδρομων, έξυπνα συστήματα στάθμευσης και διαχείρισης της κυκλοφορίας
- β) ΒΙΟΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ - ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ:** π.χ. διαχείριση αστικής θερμικής νησίδας με ψυχρά υλικά, ενίσχυση κτιρίων με θερμικές προσόψεις και ειδικά θερμο-απορροφητικά υλικά, βιοκλιματική ανάπλαση δημόσιου υπαίθριου χώρου
- γ) ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ:** π.χ. αναβάθμιση αστικού πρασίνου, δημιουργία πράσινων στεγών και τοίχων, δημιουργία δικτύου πάρκων τσέπης, δημιουργία πράσινων δρόμων και διαδρομών κ.λπ.
- δ) SMART ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ:** π.χ. συστήματα φωτισμού που συνδέονται με φωτοβολταϊκά συστήματα, έξυπνα νερά βροχής και δίκτυα διαχείρισης «γκρι» νερού, «έξυπνη αναβάθμιση» κτιρίων, επαναχρησιμοποίηση δομικών υλικών κ.λπ. Οι ως άνω δράσεις μπορούν να σχετίζονται με έργα με άμεσο περιβαλλοντικό όφελος π.χ. δίκτυα πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων μικρού και μεσαίου μεγέθους, δημιουργία περιοχών ήπιας κυκλοφορίας, έξυπνη στάθμευση, αντιμετώπιση θερμικών νησίδων κατά μήκος οδικών αξόνων, ενίσχυση κτηρίων με θερμοπροσόψεις και ειδικά θερμο-απορροφητικά υλικά, βιοκλιματικές αναπλάσεις του υπαίθριου δημόσιου χώρου, δημιουργία δικτύων rocket parks, pop-up δάση μικρού μεγέθους στον αστικό χώρο, πράσινα δώματα, κάθετο πράσινο (πράσινοι τοίχοι), δίκτυα οδοφωτισμού και φωτισμού του δημόσιου χώρου συνδεδεμένα με φωτοβολταϊκά συστήματα, έξυπνα συστήματα διαχείρισης και επανάχρησης ομβρίων για πότισμα, δίκτυα «γκρι» νερού, έξυπνα συστήματα διαχείρισης της κυκλοφορίας, «απόσυρση» κτιρίων, επανάχρηση δομικών υλικών, κ.α.

Τα έργα που περιγράφονται μπορούν να συνδυαστούν με το Πρόγραμμα Επενδύσεων «ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ» του ΥΠΕΝ, που έχει προταθεί προς χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Το πρόγραμμα θα καλύψει τις ανάγκες του επανασχεδιασμού και της αναζωογόνησης των αστικών περιοχών σημαντικού εύρους προς ένα βελτιωμένο περιβάλλον και θα ισχυροποιήσει την αστική ανθεκτικότητα απέναντι στις προκλήσεις της κλιματικής απορρύθμισης, της οικονομικής κρίσης, της πανδημικής κρίσης και της κοινωνικής συνοχής. Ενδεικτικά θα περιλαμβάνει τις κάτωθι κατηγορίες έργων :

- Αστικές επεμβάσεις εμβληματικού χαρακτήρα σε ιστορικά κέντρα, σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος κ.λπ. - Ανάπλαση παραλιακών μετώπων, μεγάλων ιστορικών μετώπων
- Προγράμματα, αναβάθμισης και επανάχρησης κτιριακού αποθέματος για ποικίλες χρήσεις
- Αναπλάσεις αστικών ρεμάτων, και ποταμών, με δημιουργία συνολικού πλέγματος πρασίνου, αντιμετώπιση φαινομένων πλυμμήρας και κλιματικής αλλαγής
- Επεμβάσεις δημιουργίας superblocs, low emissions zones, transit malls κ.λπ.

Στα αναμενόμενα αποτελέσματα συμπεριλαμβάνονται :

- Η βελτίωση της ποιότητάς και της αισθητικής των αστικών κέντρων (ιδιαίτερα ιστορικών κέντρων, και υποβαθμισμένων περιοχών).

- Η ανανέωση του κτιριακού αποθέματος μέσω στοχευμένων επεμβάσεων αναβάθμισης και επανάχρησής τους (π.χ. αναβάθμιση ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, επανάχρηση ανενεργών βιομηχανικών κτιρίων κ.λπ.).
- Η βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή ευρέων αστικών περιοχών.
- Η προώθηση προς την πράσινη ψηφιακή μετάβαση των αστικών περιοχών με όρους βιωσιμότητας και αειφορίας.

Επιπλέον, τα ως άνω έργα δύνανται συμπεριληφθούν και στο νέο πρόγραμμα ανάπτυξης και αλληλεγγύης της αυτοδιοίκησης με το συμβολικό όνομα «Αντώνης Τρίτσης», το οποίο προσβλέπει στην εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού αναπτυξιακής προοπτικής και κοινωνικής αλληλεγγύης μέσω των φορέων της αυτοδιοίκησης, με τους κάτωθι στόχους :

- Την βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των βασικών υποδομών των ΟΤΑ α' και β' βαθμού των Συνδέσμων Δήμων και των νομικών προσώπων των ΟΤΑ, με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ασφάλεια και ποιότητα ζωής των πολιτών.
- Την επανεκκίνηση της κοινωνικής και οικονομικής ζωής, την εξομάλυνση των συνεπειών της κρίσης εξαιτίας του κορωνοϊού, την προστασία της δημόσιας υγείας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της τοπικής οικονομίας,
- Την εκτέλεση δράσεων και πρωτοβουλιών κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης και ειδικότερα την στήριξη των δομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών της τοπικής αυτοδιοίκησης,
- Την εισαγωγή τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας στη σχέση της τοπικής αυτοδιοίκησης με τον πολίτη με στόχο την εμπέδωση της έννοιας του ψηφιακού πολιτισμού.
- Την ενίσχυση της ανταπόκρισης της διοίκησης στους τομείς αρμοδιότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης με τη συνεχή ενσωμάτωση νέων αναγκών και απαιτήσεων και τον εκσυγχρονισμό του θεσμού της πολιτικής προστασίας σε τοπικό επίπεδο.

Συμπερασματικά, η συμμετοχή των Ελληνικών πόλεων στην Αποστολή «100 κλιματικές ουδέτερες πόλεις έως το 2030» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κρίνεται απαραίτητη για τους κάτωθι λόγους:

- Τη διάχυση της πληροφορίας και των βέλτιστων πρακτικών για τη μετάβαση των αστικών περιοχών σε κλιματική ουδετερότητα.
- Την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων και στοιχείων που θα οδηγήσουν σε βελτιώσεις (α) των τομεακών πολιτικών που επηρεάζουν το κλίμα και (β) του νομοθετικού πλαισίου για την βιώσιμη αστική ανάπτυξη (βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα).
- Τη διατύπωση νέων κατευθύνσεων για την προαγωγή της κλιματικής ουδετερότητας και της κυκλικής οικονομίας στον αναπτυξιακό χωρικό σχεδιασμό.
- Στη διατύπωση, προώθηση και ενεργοποίηση συνεργειών με άλλα Υπουργεία, φορείς, ακαδημαϊκά ιδρύματα, επιχειρήσεις κλπ..
- Τη δημιουργία, προώθηση, και υλοποίηση μελετών και έργων για την υποστήριξη της κλιματικής μετάβασης με εξειδίκευση στη γεωγραφική ποικιλότητα των ελληνικών πόλεων.
- Τη δημιουργία μηχανισμού συλλογής, ελέγχου και αξιολόγησης δεδομένων, με στόχο την παρακολούθηση της κλιματικής μετάβασης των αστικών περιοχών και των μικρότερων οικισμών προς την επιθυμητή ουδετερότητα έως το 2050,

- Τη δημιουργία μηχανισμών και δράσεων ενεργοποίησης και ευαισθητοποίησης της κοινωνίας των πολιτών.
- Τη δημιουργία δικτύων - stakeholders και τη δημιουργία focal points σε κάθε αστική περιοχή.

6. Δικαιούχοι

Όλες οι πόλεις με 50.000 ή περισσότερους πολίτες θα είναι ευπρόσδεκτες να υποβάλουν πρόταση συμμετοχής στην Αποστολή. Δεδομένων των πολλαπλών τυπολογιών των ευρωπαϊκών πόλεων η Αποστολή θεωρεί ότι η έννοια της «πόλης» ορίζεται ως κάτωθι:

- Πόλη που εκπροσωπείται από κυβερνητική μονάδα (π.χ. Δήμος).
- Γειτονιά ή ζώνη ιδιαίτερου ενδιαφέροντος μιας πόλης
- Συγκέντρωση ή λειτουργική περιοχή που αποτελείται από πολλές γειτονικές πόλεις ή κυβερνητικές μονάδες, που εκπροσωπούνται από τους αντίστοιχους κυβερνητικούς εκπροσώπους.

Η επιλογή θα γίνει μέσω ανοικτής **ανταγωνιστικής διαδικασίας**. Η αίτηση πρέπει να υποβληθεί απευθείας από την αρχή της πόλης. Σε περίπτωση συνδέσμου περισσότερων από μια πόλεων, η αίτηση θα πρέπει να συνοπογράφεται από όλους τους εκπροσώπους για κάθε τοπική αρχή.

Επειδή σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεν θα ξεκινήσουν όλες οι πόλεις από το ίδιο επίπεδο ετοιμότητας, αναμένεται ότι οι "Beginners" θα χρειαστούν περισσότερο χρόνο προετοιμασίας από τις "Frontrunner" πόλεις.

Με σκοπό να μην μείνει κανείς πίσω, οι 100 πόλεις θα ενθαρρυνθούν να συμπεριλάβουν πόλεις - συνεργάτες στις συμβάσεις τους για την κλιματική πόλη, ιδίως πόλεις-εταίρους με σημαντικές δομές και προκλήσεις, που θα λάβουν υποστήριξη για την επίτευξη ουδετερότητας του κλίματος μετά το 2030.

Οι πόλεις και στις τρεις ομάδες πρέπει να έχουν υψηλές φιλοδοξίες να επιτύχουν την κλιματική ουδετερότητα. Οι πόλεις "Beginners", οι οποίες έχουν εκτελέσει πιλοτικά έργα μικρής κλίμακας και έχουν μικρή διεθνή εμπειρία, πρέπει να δουλέψουν εντατικά για να ολοκληρώσουν τη στρατηγική τους για το κλίμα, να αναπτύξουν ικανότητες και συνεργασίες και να έχουν πρόσβαση σε κατάλληλα οικονομικά μέσα. Αναμένεται να χρειαστούν περισσότερο χρόνο για τις δύο πρώτες φάσεις της διαδικασίας από τις πόλεις "Frontrunners". Οι τελευταίες θα πρέπει να προσαρμόσουν τις στρατηγικές τους στην Αποστολή, εφόσον έχουν ήδη αναπτύξει ισχυρές συνεργασίες, και αποτελούν μέρος διεθνών δικτύων.

Οι λεπτομέρειες της πρόσκλησης θα δημοσιευτούν στον ιστότοπο της Αποστολής της ΕΕ, δίνοντας στις πόλεις αρκετό χρόνο για να προετοιμάσουν την σχετική αίτηση. Η προθεσμία θα είναι τουλάχιστον έξι μήνες μετά τη δημοσίευση της πρόσκλήσης. Η παράταση προθεσμίας θα είναι δυνατή εάν ο αριθμός των επιτυχόντων αιτούντων και / ή η γεωγραφική κάλυψη τους είναι ανεπαρκής.

7. Προετοιμασία μιας πόλης

Μια συμμετέχουσα πόλη θα πρέπει να είναι σε θέση να παρουσιάσει μια αξιόπιστη στρατηγική για το κλίμα και σχέδιο δράσης για την επίτευξη ουδετερότητας άνθρακα έως το 2030 (τομείς παρέμβασης, ορόσημα και χρονοδιάγραμμα) και να εντοπίσει τις προκλήσεις και την αντίστοιχη διαδικασία μέσω της οποίας η τοπική εταιρική σχέση στοχεύει να τις αντιμετωπίσει, δεδομένης της πολυπλοκότητας της επίτευξης ουδετερότητας άνθρακα σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα.

Η αντίστοιχη Σύμβαση για την Κλίμα της Πόλης (Climate City Contract) θα είναι προσαρμοσμένη στις συγκεκριμένες συνθήκες κάθε πόλης, θα περιλαμβάνει τους στόχους, θα καθορίζει τη στρατηγική και το σχέδιο δράσης για τη μετάβαση και θα περιλαμβάνει έναν ρεαλιστικό στρατηγικό σχεδιασμό.

Η στρατηγική μιας πόλης για την ουδετερότητα του κλίματος πρέπει να εξηγεί την αφετηρία στην κοινωνική, οικονομική, οικολογική και πολιτική της διάσταση. Θα πρέπει να περιλαμβάνει τη γραμμή δράσης της πόλης για το κλίμα: την υπάρχουσα δέσμευση για το κλίμα, τη στρατηγική και τα σχέδια δράσης της για το 2030, όλα αυτά πιθανότατα με τη μορφή του SECAP (Sustainable Energy and Climate Action Plan) της πόλης για το Σύμφωνο των Δημάρχων. Αυτό θα επιτρέψει την αξιολόγηση του «ελλείμματος της πολιτικής για το κλίμα» της πόλης: «τι άλλο πρέπει να κάνουμε σε σύγκριση με αυτό που κάνουμε επί του παρόντος για να γίνουμε ουδέτεροι ως προς το κλίμα μέχρι το 2030;».

Οι κύριες ικανότητες που πρέπει να διασφαλιστούν σε επίπεδο πόλης είναι οι εξής:

- Οργανωτικές δυνατότητες, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας με περιφερειακές, εθνικές και ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες και πολιτική υποστήριξη.
- Τεχνικές δυνατότητες, π.χ. οικονομική επάρκεια και επάρκεια διαχείρισης των σχετικών έργων.
- Δυνατότητες σχεδιασμού και παρακολούθησης υλοποίησης έργων και δράσεων, συμπεριλαμβανομένων, της συνολικής στρατηγικής, προώθηση μελετών και έργων, προώθηση δράσεων και ενεργειών και την εξελικτική αξιολόγηση και παρακολούθηση υλοποίησης και επίτευξης των στόχων.

Για τον σκοπό αυτό, η τοπική αρχή καταρχάς καλείται να κάνει «αυτοαξιολόγηση» των δυνάμεών της.

Η Αυτό - αξιολόγηση θα καταγραφεί σε Πίνακες Επεξεργασίας (Δημιουργία σχετικού portfolio / Δημιουργία παρουσίασης) και θα περιλαμβάνει τους κάτωθι τομείς:

- > στελεχιακό δυναμικό
- > επάρκεια εξοπλισμού
- > οικονομική κατάσταση
- > ενέργειες-δράσεις-έργα-μελέτες κλπ τις τελευταίας 5ετίας,
- > συμμετοχή σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα

- > συνεργασίες με τρίτα μέρη
- > υφιστάμενοι μηχανισμοί διαβούλευσης και επικοινωνίας
- > διαθέσιμα δεδομένα για την περιοχή (πολεοδομικά, κυκλοφοριακά, δημογραφικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά, μετρήσεις ρύπων-θορύβου-θερμοκρασίας κ.λπ.

Αποτέλεσμα της ενέργειας είναι, ο δήμος θα είναι σε θέση να εντοπίσει τα κενά, και τις αδυναμίες και να προτείνει τρόπους και διαδικασίες για να τα αντιμετωπίσει.

8. Εμπλεκόμενοι φορείς

Σύμφωνα με τις οδηγίες του Mission Board, η Σύμβαση για την Κλίμα της Πόλης (Climate City Contract), θα υπογραφεί από τον Δήμαρχο εξ ονόματος της τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών ενδιαφερομένων, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και από Εθνικές ή Περιφερειακές αρχές. Επί της ουσίας όμως πρόκειται για μια συνολική προσπάθεια από τη βάση προς την κορυφή, η οποία απαιτεί τη συμμετοχή ολόκληρου του τοπικού οικοσυστήματος ήτοι:

- Δήμος,
- Κοινωνία των πολιτών,
- Αγορά, (βιομηχανία και επιχειρήσεις)
- Επενδυτές,
- Ακαδημαϊκός και ερευνητικός χώρος κ.α.
- και την υποστήριξη από όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.

Όσον αφορά την τοπική κοινωνία, είναι απαραίτητη η ενεργή συμμετοχή των πολιτών και των ενώσεων τους σε θέματα που αφορούν στην κινητικότητα, στην ενέργεια, στις αστικές υποδομές και στα κτίρια, στην κυκλική οικονομία, στην διαχείριση των φυσικών πόρων και στην αλλαγή συμπεριφοράς για να επιτύχει η Αποστολή. Η δέσμευση των πολιτών είναι ζωτικής σημασίας, καθώς καλούνται να διαδραματίσουν διαφορετικούς ρόλους ως πολιτικοί παράγοντες / χρήστες / παραγωγοί /καταναλωτές / ιδιοκτήτες κτηρίων και μεταφορικών μέσων κ.α. Με αυτές τις ιδιότητες, οι πολίτες έχουν τεράστιο αντίκτυπο στο περιβάλλον και το κλίμα και μπορούν να αναλάβουν ενεργή δράση για να οδηγήσουν τη μετάβαση στην ουδετερότητα του κλίματος ως συν-δημιουργοί, συν-υλοποιητές και συν-δικαιούχοι.

Προκειμένου να διασφαλίζεται η κατά το δυνατόν ευρύτερη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών στη λήψη αποφάσεων στο πρόγραμμα προβλέπεται η συμμετοχή των ανωτέρω, είτε μεμονωμένα είτε μέσω συλλογικών οργάνων και προς τούτο ορίζονται αρμόδιοι φορείς, όπως π.χ. ένα Δίκτυο Φορέων, μια Επιτροπή Διαβούλευσης και ένα όργανο με τους Εμπλεκόμενους Πολίτες και Επιχειρηματίες, καθώς και οι σχετικές διαδικασίες (α) κίνησης, κατάρτισης, συμμετοχής διαβούλευσης και έγκρισης του σχετικού σχεδίου δράσης και (β) συνεργασίας μεταξύ όλων των μερών.

Επιπλέον των παραπάνω, κάθε δημοτική αρχή μπορεί να επιλέξει την καταλληλότερη κατά την κρίση της μέθοδο και τεχνική διαβούλευσης και συμμετοχικής διαδικασίας ή και μίξη πολλαπλών τεχνικών (π.χ. δημόσιες συναντήσεις και εκδηλώσεις ενημέρωσης, θεματικά εργαστήρια, διαδικτυακό φόρουμ, συζήτηση στρογγυλής τραπέζης, ερωτηματολόγια (εκτυπωμένα, τηλεφωνικά, ή διαδικτυακά) εκτυπωμένο υλικό, πάνελ πολιτών, διαδικτυακά εργαλεία κ.λπ.), η οποία μπορεί να αφορά το σύνολο ή μέρος της συνολικής ενέργειας.

10. ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ μεταξύ του συνεργατικού σχήματος και των εμπλεκόμενων φορέων

Τα μέλη που συνεργάζονται (όπως περιγράφεται στην παρ. 10) υπογράφουν μεταξύ τους σχετικό Σύμφωνο Συμμετοχής με το οποίο επιδιώκεται να συμμετέχουν καθ' όλη τη διαδικασία σχεδιασμού του Προγράμματος και ειδικότερα σε 4 βασικά στάδια: (α) ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ / ΣΤΟΧΟΥ, (β) ΔΟΜΗΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ, (γ) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ / ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ και (δ) ΕΦΑΡΜΟΓΗ.

Το Σύμφωνο Συνεργασίας θα προσδιορίζει τους ενδιαφερόμενους και τους ρόλους τους (τη μορφή τοπικών οικοσυστημάτων - το εύρος, τις δραστηριότητες και το χρονοδιάγραμμά τους), τις υψηλές φιλοδοξίες, τις συμμετοχικές προσεγγίσεις και την πολυεπίπεδη συνεργασία διακυβέρνησης, που θα προκαλέσει καινοτομία και αλλαγή προς την κλιματική ουδετερότητα.

11. Περιοχή Παρέμβασης

Ως περιοχή Παρέμβασης ορίζεται η περιοχή που εκτείνεται στα διοικητικά όρια της συμμετέχουσας πόλης ή τα όρια που καθορίζονται από τον σύνδεσμο πόλης κέντρου και πόλεων δορυφόρων, ή του συνδέσμου πόλεων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Σημειώνεται ότι μια πόλη θα μπορεί να επιλέξει τμήμα της για να συμμετέχει στην Αποστολή σαν γειτονιά ή ζώνη ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, τηρουμένων των κριτηρίων που αφορούν τον αριθμό των κατοίκων.

12. Πεδία εφαρμογής – Επιλογή δεικτών

Η Αποστολή στοχεύει στην επίτευξη Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας δηλ. την υποστήριξη και επιτάχυνση της μετάβασης της βιομηχανίας της ΕΕ σε ένα βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης, χωρίς αποκλεισμούς¹¹, θέτοντας τα 3 κάτωθι πεδία εφαρμογής για όλες τις συμμετέχουσες πόλεις :

> Πεδίο εφαρμογής 1: Εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου για την πόλη εντός καθορισμένου γεωγραφικού ορίου (υποχρεωτικά ορισμένο πεδίο από την αρχή της Αποστολής). Για το συγκεκριμένο πεδίο θα πρέπει να προσδιοριστεί σχετικός δείκτης με βάση τις εκπομπές από κτίρια, βιομηχανία, μεταφορές, επεξεργασία αποβλήτων (στερεά απόβλητα και λύματα), γεωργία και δασοκομία και από άλλες δραστηριότητες.

> Πεδίο εφαρμογής 2: Εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου για την πόλη (υποχρεωτικά ορισμένο πεδίο από την αρχή της Αποστολής). Για το συγκεκριμένο πεδίο θα πρέπει να προσδιοριστεί σχετικός δείκτης με βάση τις εκπομπές από έμμεσες εκπομπές που οφείλονται στην παραγωγή / κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας που παρέχεται στο δίκτυο εντός των καθορισμένων γεωγραφικών ορίων και στις έμμεσες εκπομπές λόγω παραγωγής / κατανάλωσης θερμότητας ή ψυχρού ρεύματος που παρέχεται στο δίκτυο εντός των ίδιων γεωγραφικών ορίων.

> Πεδίο εφαρμογής 3: Εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου για την πόλη (το πεδίο αυτό συνιστάται να υλοποιηθεί με ορίζοντα το 2030). Για το συγκεκριμένο

πεδίο θα πρέπει να προσδιοριστεί σχετικός δείκτης με βάση τις εκπομπές από εξωσυννοριακές εκπομπές από την επεξεργασία αποβλήτων που παράγονται εντός του καθορισμένου γεωγραφικού ορίου, τις εκτός ορίων εκπομπές από τη μεταφορά και τη διανομή ενέργειας που καταναλώνεται εντός του γεωγραφικού ορίου, εκτός των ορίων εκπομπών από μεταφορά πολιτών που ζουν εντός του γεωγραφικού ορίου, εκτός εκπομπών εκπομπών από την κατανάλωση που πραγματοποιείται εντός του γεωγραφικού ορίου (τρόφιμα, ρούχα, έπιπλα, υλικά κ.λπ.) και άλλες έμμεσες εκπομπές.

13. Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης – SWOT ANALYSIS – ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ & ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ

Προκειμένου η συμμετέχουσα πόλη να συντάξει συγκεκριμένο πρόγραμμα δράσης, κατ'αρχάς υλοποιεί Ανάλυση της Υφιστάμενης κατάστασης. Η ανάλυση αυτή είναι πολυεπίπεδη και αφορά μια σειρά από τομείς όπως ιδίως :

- ο πολεοδομικά χαρακτηριστικά
- ο κυκλοφοριακά χαρακτηριστικά
- ο δημογραφικά / πληθυσμιακά / κοινωνικά χαρακτηριστικά
- ο μορφολογικά / αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά
- ο οικονομικά χαρακτηριστικά
- ο φυσικό περιβάλλον, γεωμορφολογία
- ο κλιματολογικά χαρακτηριστικά
- ο παραγωγικές δραστηριότητες, αναπτυξιακό μοντέλο
- ο ενεργειακά χαρακτηριστικά
- ο κ.λπ.

Κάθε δημοτική αρχή επιλέγει το καταλληλότερο τρόπο συλλογής, καταγραφής και παρουσίασης των παραπάνω στοιχείων καθώς και όσων άλλων κατά την κρίση της θεωρεί απαραίτητο να συγκεντρώσει. Τα στοιχεία αυτά συμπληρώνουν τον σχετικό φάκελο παράλληλα με την καταγραφή και αξιολόγηση των όποιων στρατηγικών σχεδίων και προγραμμάτων έχει ήδη συντάξει η πόλη ή είναι σε εξέλιξη.

Είναι σημαντικό να καταγραφεί ότι, η συγκεκριμένη ενέργεια έχει διπλό σκοπό:

- (α)** την «ανάγνωση» της υφιστάμενης κατάστασης και
- (β)** την αξιοποίηση των δεδομένων προκειμένου να μπορεί να γίνει η εν συνεχεία παρακολούθηση της προόδου σε κάθε ένα από τα πεδία εφαρμογής που αναφέρονται στην παρ. 15 ως προς την επίτευξη του τελικού στόχου.

Για τον λόγο αυτό, είναι σημαντικό να επιλεγεί η μορφή και η διαδικασία της καταγραφής τους, ώστε να μπορεί να ενεργοποιηθεί σχετικός μηχανισμός παρακολούθησης.

Τα παραπάνω στοιχεία μαζί με τα στοιχεία της αυτοαξιολόγησης της συμμετέχουσας πόλης, συγκεντρώνονται και τροφοδοτούν μια ανάλυση SWOT.

Κατά την ανάλυση SWOT θα μελετηθούν τα δυνατά (Strengths) και αδύνατα (Weaknesses) σημεία του Δήμου, καθώς και οι ευκαιρίες (Opportunities) και οι απειλές (Threats) που υπάρχουν κατά την υλοποίηση του Προγράμματος. Τα δυνατά και αδύνατα σημεία αφορούν το εσωτερικό του Δήμου, καθώς προκύπτουν από τους εσωτερικούς πόρους που αυτή κατέχει (π.χ. ικανότητες προσωπικού και στελεχών, τεχνογνωσία, χρηματοοικονομική

κή κατάσταση κλπ.). Αντιθέτως οι ευκαιρίες και οι απειλές αντανακλούν μεταβλητές του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, στις οποίες καλείται να προσαρμοστεί ή ακόμα και να προσαρμόσει (π.χ. ρυθμίσεις στο νομικό καθεστώς κλπ.).

14. Διατύπωση κοινών στόχων

Υπάρχει μια δυναμική στις παγκόσμιες αγορές χαμηλών εκπομπών για τεχνολογίες, βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες χαμηλών εκπομπών, καθώς και για συστήματα κυκλικής οικονομίας - και επιπλέον σε όλες τις παραπάνω αγορές υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης σε νέες δραστηριότητες και νέες θέσεις εργασίας. Η ειδική επενδυτική στρατηγική που θα επιλέξει η πόλη θα πρέπει να περιλαμβάνει έναν οικονομικό προγραμματισμό που να συνδέεται με τον σχεδιασμό μείωσης των εκπομπών CO₂ και την άμεση εξοικονόμηση κόστους και τα συναφή οφέλη. Πολλές πόλεις παγκοσμίως αναγνωρίζουν την προστιθέμενη αξία της εισαγωγής «πράσινου προϋπολογισμού» ως ένα σημαντικό βήμα στο σχεδιασμό και αποτελεσματικής κατανομής πόρων. Μια τέτοια προσέγγιση προωθείται από την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία καθώς και από τον στόχο του ΟΟΣΑ για τη βελτίωση της ευθυγράμμισης των δημόσιων οικονομικών με περιβαλλοντικούς στόχους.

Η υλοποίηση αυτής της Αποστολής (α) θα συγκεντρώσει νέες τεχνολογίες και καινοτομίες σε δοκιμαστικούς χώρους και εργαστήρια αστικής διαβίωσης (β) θα αναβαθμίσει τις κατοικημένες περιοχές και (γ) θα συνδέσει τις υφιστάμενες πρωτοβουλίες (από Ευρωπαϊκά Προγράμματα που ήδη τρέχουν όπως π.χ. τα ΣΒΑΚ) καθώς και νέες πρωτοβουλίες και πολιτικές της ΕΕ προς τον κεντρικό στόχο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, όπως π.χ. το νέο ευρωπαϊκό πρόγραμμα «Κύμα Ανακαινίσεων (Renovation Wave)» που αφορά στην ανθεκτικότητα των κτηρίων. Ο στόχος του «Κύματος Ανακαινίσης» είναι να επιταχύνει γρήγορα την εκ βάθρων ανακαίνιση παλαιών κτιρίων, και να αυξήσει την ενεργειακή απόδοση τους, δημιουργώντας συγχρόνως περισσότερες από εκατό χιλιάδες «πράσινες» θέσεις εργασίας στον κατασκευαστικό τομέα. Είναι ένας πραγματικά φιλόδοξος στόχος που θα ενισχύσει τον κατασκευαστικό κλάδο μετά από σκληρούς μήνες με την κρίση του Covid, και θα βελτιώσει τη ζωή των πολιτών. Συγκεκριμένα, όπως ανακοίνωσε η ΕΕ, αποτελεί ευτυχές γεγονός το ότι τρεις βασικοί τομείς πολιτικής, η απαλλαγή από το διοξείδιο του άνθρακα, η κυκλική οικονομία και η ψηφιοποίηση, που συχνά αντιμετωπίστηκαν χωριστά από την Ε.Ε. στο παρελθόν, είναι ενωμένοι κάτω από την ομπρέλα αυτής της σημαντικής πρωτοβουλίας.

Παράλληλα, η πρωτοβουλία του European Cultural Heritage Green Paper που ανακοινώθηκε στις 22 Μαρτίου αποτελεί ένα πρωτοποριακό έγγραφο, το οποίο καταδεικνύει τη σημασία της πολιτιστικής κληρονομιάς για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Το έγγραφο συσχετίζει τις δυνατότητες της πολιτιστικής κληρονομιάς σε όλους τους βασικούς τομείς της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, όπως Καθαρή Ενέργεια, Κυκλική Οικονομία, Κύμα Ανακαινίσης, Έξυπνη Κινητικότητα, Farm to Fork, Πράσινη Χρηματοδότηση και Δίκαιη Μετάβαση, Έρευνα και Καινοτομία, Εκπαίδευση και Κατάρτιση, καθώς και τη Διπλωματία της Πράσινης Συμφωνίας. Εντοπίζονται επίσης πιθανές συγκρούσεις μεταξύ της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς και της δράσης της Πράσινης Συμφωνίας Πράσινης Συμφωνίας, καθώς και win-win στρατηγικές για την αντιμετώπιση αυτών των συγκρούσεων. Το έγγραφο προτείνει μια σειρά συστάσεων τόσο για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής όσο και για τους ενδιαφερόμενους για την πολιτιστική κληρονομιά.

Το παραπάνω έγγραφο πολιτικής είναι ιδιαίτερα συναφές και με άλλες προτεραιότητες πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η πρωτοβουλία New European Bauhaus της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Τέλος, η διάδοση των ΤΠΕ είναι απαραίτητη για την τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης και την ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας στις πόλεις. Η ψηφιακή πολιτική και οι πρωτοβουλίες της Ευρώπης (όπως το νέο πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη») θα υποστηρίξουν και θα επιταχύνουν τη μετάβαση στην αειφορία για πόλεις και κοινότητες. Οι εκτιμήσεις δείχνουν ότι οι ΤΠΕ θα μπορούσαν να αποφέρουν εξοικονόμηση εκπομπών περίπου 7,8 Gt CO₂e, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 15% των συνολικών εκπομπών το 2020. Παραδείγματα έργων που θα μπορούσαν να έχουν μεγάλο αντίκτυπο περιλαμβάνουν την αποτελεσματικότητα και την ασφάλεια ηλεκτρικών δικτύων χαμηλού (μηδενικού) άνθρακα, την αυτόματη αποσυναρμολόγηση και διαχωρισμό των αποβλήτων με χρήση τεχνητής νοημοσύνης και ρομποτικής, λύσεις που θα μπορούσαν να μειώσουν τις μετακινήσεις κατά 15-20% και να μειώσουν τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατά 10-15% (McKinsey Global Institute) κ.α. Επιπλέον, οι ΤΠΕ μπορούν να βοηθήσουν στην πρόληψη σημαντικών ζημιών που προκαλούνται από καιρικά φαινόμενα μέσω της μοντελοποίησης των κλιματικών επιπτώσεων.

15. Ανάλυση του κοινού στόχου σε επιμέρους μετρήσιμους στόχους ανά τομέα

Βασικοί τομείς που πρέπει να αναλυθούν προκειμένου να δοθούν κίνητρα προς νέες λύσεις περιλαμβάνουν:

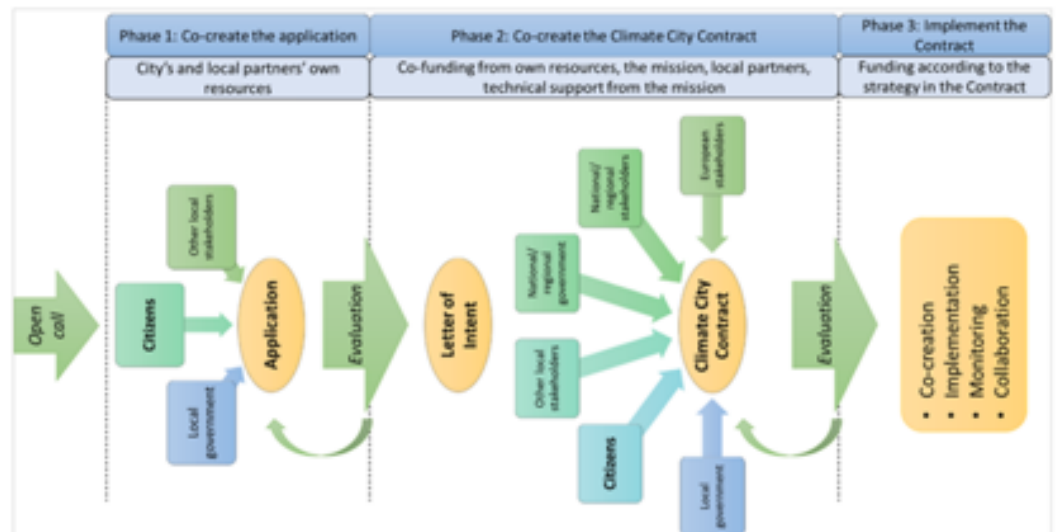
- Ενεργειακή απόδοση, με στόχο μηδενικές εκπομπές για την πλήρη αξιοποίηση της ενεργειακής απόδοσης - ειδικά στον τομέα των κτηρίων που αντιπροσωπεύει το 40% της ενεργειακής ζήτησης ·
- Ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και χρήση ηλεκτρικής ενέργειας για την πλήρη αποξήρανση του ενεργειακού εφοδιασμού της Ευρώπης - η Επιτροπή προωθεί την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας κατά 80% από ανανεώσιμες πηγές έως το 2050.
- Μια αποτελεσματική καθαρή, ασφαλή και προσβάσιμη κινητικότητα για όλους, προώθηση των μέσων μαζικής μεταφοράς, πεζή μετακίνηση και ποδηλασία, έξυπνες πολυτροπικές λύσεις όπως η κινητικότητα ως υπηρεσία (MaaS) και αυτοματοποίηση.
- Ενσωμάτωση της προσέγγισης της κυκλικής οικονομίας που ευνοεί την επανάχρηση, την κοινή χρήση, την επισκευή, την ανακαίνιση, την ανακατασκευή και την ανακύκλωση σε ένα σύστημα κλειστού βρόχου για την ελαχιστοποίηση της χρήσης εισροών πόρων και δημιουργίας αποβλήτων, ρύπων και εκπομπών άνθρακα.
- Ανάπτυξη της βιο-οικονομίας καθώς τόσο οι παγκόσμιες όσο και οι ευρωπαϊκές εκτιμήσεις επιβεβαιώνουν ότι μια οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών θα απαιτήσει αυξανόμενες ποσότητες βιομάζας σε σύγκριση με τη σημερινή κατανάλωση.
- Βελτιστοποίηση του αποτυπώματος άνθρακα της κοινωνίας των Gigabit, καθώς η τελευταία γίνεται όλο και πιο σημαντικό μέρος της κοινωνίας και της οικονομίας.

16. Καταγραφή απαραίτητων ενεργειών, δράσεων, μελετών, έργων, επικοινωνίας, ευαισθητοποίησης κλπ για την επίτευξη των επιμέρους και του συνολικού στόχου

Οι πόλεις θα πρέπει να αποδείξουν τη δέσμευσή τους στους στόχους της Αποστολής, σύμφωνα με τη λίστα που παρουσιάζεται στην πρόσκληση. Θα πρέπει καταρχάς να προσδιορίσουν τον στόχο και το πεδίο εφαρμογής τους. Θα πρέπει επίσης να αποδείξουν την ύπαρξη συγκεκριμένων κλιματικών δεδομένων σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Συμφώνου των Δημάρχων, να αποδείξουν την δέσμευση για την εμπλοκή των πολιτών και να καθορίσουν τους κλιματικούς τους στόχους. Θα τους ζητηθεί να πραγματοποιήσουν αυτοαξιολόγηση του επιπέδου ετοιμότητας τους και να δηλώσουν σε πιο επίπεδο κατατάσσονται: Αρχάριος “Beginners”, Έμπειρος “Experienced” ή Πρωτοπόρος “Frontrunner”.

Η διαδικασία προετοιμασίας, σχεδιασμού και υλοποίησης είναι σε 3 φάσεις.

Η **Φάση 1** ξεκινά με μια ανοιχτή πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και οι πόλεις συν-δημιουργούν την εφαρμογή τους με **ιδίους πόρους και με πόρους από τοπικούς συνεργάτες**. Οι πόλεις που θα επιτύχουν στην αξιολόγηση υπογράφουν επιστολή προθέσεων (Letter of intend) και προχωρούν στην **Φάση 2** για να συν-δημιουργήσουν τη Σύμβαση της Πόλης για το κλίμα (Climate City Contract). Σε αυτό το στάδιο, το οποίο είναι επίμονο και χρονοβόρο, οι πόλεις λαμβάνουν συγχρηματοδότηση και τεχνική υποστήριξη από την Αποστολή. Η τελική αξιολόγηση θα έχει ως αποτέλεσμα την υπογραφή της Σύμβασης της πόλης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την συμμετοχή στις 100 επιλεγμένες πόλεις, την απονομή της «Ετικέτας Αποστολής» (Mission Label) και θα προχωρήσει στη φάση υλοποίησης **Φάση 3**, με προϋπολογισμό και χρηματοδότηση σύμφωνα με τη στρατηγική της κάθε πόλης στο συμβόλαιο της πόλης.

Η αίτηση πρέπει να υποβληθεί από την αρχή πόλης / μητρόπολης (ή από νομική οντότητα που την εκπροσωπεί σε περίπτωση που η πόλη έχει ήδη ξεκινήσει την εφαρμογή της στρατηγικής για το κλίμα και έχει ιδρύσει νομική οντότητα για αυτό το σκοπό).

Όλες οι πόλεις θα κληθούν να ξεκινήσουν καταρχάς τη φάση 1. Οι προτάσεις θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο ρεαλιστικές και ακριβείς και προσαρμοσμένες σχετικά με τα τοπικά εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι πόλεις.

Η διαδικασία πρέπει να πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με πολίτες, τοπικές αρχές και σχετικούς ενδιαφερόμενους. Καθώς οι πόλεις ξεκινούν από διαφορετικά επίπεδα ετοιμότητας

τητας, οι πόλεις "Beginners" θα χρειαστούν περισσότερο χρόνο και προετοιμασία για να μπουν στη φάση 2 από τις πόλεις "Frontrunners".

Η διάρκεια της Φάσης 1 για την υποβολή της πρότασης από την ημερομηνία δημοσιοποίησης της πρόσκλησης υπολογίζεται σε έξι μήνες. Στη Φάση 2 οι πόλεις θα έχουν δύο χρόνια από την υπογραφή της επιστολής προθέσεων για την υποβολή της σύμβασης της πόλης .

Οι πόλεις θα λάβουν υποστήριξη στο πλαίσιο του European Green Deal Call ή άλλων ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών. Επίσης πρέπει να συμπεριλάβουν στοιχεία που αφορούν καλές πρακτικές που έχουν ήδη εφαρμοστεί στην ΕΕ (π.χ. Πράσινες Πρωτεύουσες της Ευρώπης). Θα πρέπει επίσης να αναλάβουν τη διοργάνωση εκδηλώσεων συμμετοχής πολιτών και ενδιαφερομένων. Οι αιτήσεις θα αξιολογούνται τέσσερις φορές, κάθε έξι μήνες για δύο χρόνια. Η αξιολόγηση των αιτήσεων θα λάβει υπόψη την κατάλληλη γεωγραφική ισορροπία στις πόλεις της ΕΕ, καθώς και τις ιδιαιτερότητες της κάθε πόλης (π.χ. Πόλεις-Λιμάνια, Νησιωτική Δήμοι, Πόλεις Unesco κ.α.). Τουλάχιστον τρεις πόλεις ανά κράτος μέλος πρέπει να τερματίσουν με επιτυχία τη διαδικασία της φάσης 1 και να εισέλθουν στη φάση 2.

Τα κύρια κριτήρια στη φάση 1 είναι τα κάτωθι:

- > Δέσμευση που παρουσιάζεται από στόχους ή / και σχέδιο για το κλίμα.
- > Φιλοδοξία που αποδεικνύεται από τις υπάρχουσες στρατηγικές, σχέδια δράσης, σχετικά έργα και εμπειρία που έχει ήδη αναληφθεί, ολοκληρωθεί ή βρίσκεται σε εξέλιξη (π.χ. έργα ΣΒΑΚ).
- > Συμμετοχή πολιτών και ενδιαφερομένων.
- > Ικανότητα αποδεδειγμένη από επαρκείς ανθρώπινους πόρους και καθιερωμένες συνεργασίες με ΜΚΟ, επιχειρήσεις κ.λπ.
- > Διεθνής συνεργασία και συμμετοχή σε δραστηριότητες της ΕΕ (π.χ. Σύμφωνο των Δήμαρχων).

Οι συνθήκες και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι πόλεις της ΕΕ όταν αγωνίζονται για την ουδετερότητα του κλίματος είναι διαφορετικές. Αυτό θα ληφθεί υπόψη κατά την επιλογή πόλεων, συμπεριλαμβανομένων των ιδιαιτεροτήτων τους, οι οποίες πρέπει να αναπτυχθούν ενδελεχώς στην αίτηση:

- μέγεθος πληθυσμού και δημογραφία
- γεωγραφία και κλίμα
- τοπική και εθνική οικονομία
- αστικές υποδομές
- εθνικό, περιφερειακό και τοπικό νομικό πλαίσιο
- κουλτούρα σχεδιασμού
- δέσμευση πολιτών
- κοινωνικά μοντέλα.

Στη συνέχεια, η Επιτροπή θα καλέσει τους επιτυχόντες υποψηφίους να υποβάλουν την επιστολή προθέσεων για να ξεκινήσει η φάση 2.

Στη φάση 2, οι πόλεις θα λάβουν διαφορετικούς τύπους υποστήριξης μέσω υφιστάμενων κοινοτικών ή εθνικών πρωτοβουλιών. Εκτός από τους δικούς τους πόρους, ενδέχεται να συγχρηματοδοτούνται από την Αποστολή και από τους τοπικούς εταίρους. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης της φάσης 2, θα πρέπει να αναθεωρηθεί η δέσμευση των πόλεων

για συνεργασία / αδελφοποίηση και η δέσμευση των τοπικών και εθνικών αρχών, καθώς και η ενεργός συμμετοχή των πολιτών στις διαδικασίες. Τα τεχνικά κριτήρια θα περιλαμβάνουν τα κάτωθι κεφάλαια:

- συγκεκριμένες προτάσεις στα εμπόδια που παρουσιάζονται
- σαφώς καθορισμένη διακυβέρνηση, δομή, ρόλοι
- επενδυτική στρατηγική
- ψηφιακή στρατηγική
- προσέγγιση με γνώμονα την καινοτομία, ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας
- επαρκείς πόροι
- οφέλη για τους πολίτες
- μετρήσιμα KPI, ποιότητα μετρήσιμων δεδομένων.

Οι πόλεις θα παραμείνουν στη φάση 2 έως ότου είναι έτοιμες να υπογράψουν τη Σύμβαση για την Κλίμα. Μια θετική αξιολόγηση θα προσέφερε την είσοδο στη φάση 3 της υλοποίησης του προγράμματος.

17. Κατανομή ρόλων & αρμοδιοτήτων

Η φιλοδοξία να επιτευχθεί η κλιματική ουδετερότητα για την Ευρώπη έως το 2050 απαιτεί άνοιγμα κι συνεργασία παρά ανταγωνισμό.

Για να αντιμετωπίσει την πρόκληση της ουδετερότητας του κλίματος και να συμβάλει στην καλύτερη εφαρμογή των πολιτικών της ΕΕ, η Αποστολή προτείνει μια διαδικασία συν-δημιουργίας πολλαπλών επιπέδων μέσω της θέσπισης σύμβασης για την κλιματική πόλη. Ο σκοπός της συν δημιουργίας της αίτησης είναι:

- α)** να εκφράζει τη φιλοδοξία και τη δέσμευση όλων των εμπλεκόμενων μερών στους στόχους της Αποστολής.
- β)** να προσδιορίζει τα κενά πολιτικής και εφαρμογής ως βάση για μια στρατηγική μετάβασης.
- γ)** να συντονίζει τα ενδιαφερόμενα μέρη και να ενδυναμώνει τους πολίτες της πόλης γύρω από έναν κοινό στόχο για το κλίμα.
- δ)** να συντονίζει τις εθνικές / περιφερειακές και τις αρχές της ΕΕ για την παροχή των απαραίτητων νομικών, διακυβερνητικών και δημοσιονομικών προϋποθέσεων πλαισίου για την υποστήριξη κάθε πόλης.
- ε)** η δημιουργία ενός one-stop-shop για διαπραγματεύσεις πολλαπλών επιπέδων για τη διευκόλυνση της δράσης της πόλης για μετάβαση.

18. Επικοινωνία με τους πολίτες

Για να είναι αποτελεσματική, η συμμετοχή των πολιτών πρέπει να είναι χωρίς αποκλεισμούς. Αυτό απαιτεί επικοινωνία όπως δημόσιες διαβουλεύσεις και συζητήσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη σε όλα τα στάδια του κύκλου προετοιμασίας και υλοποίησης των στόχων, από τον προσδιορισμό και τη σύλληψη τους έως την εφαρμογή τους και την εκτίμηση αντικτύπου.

Το πρόγραμμα απαιτεί βαθιές αλλαγές στον τρόπο ζωής και συμπεριφοράς, μαζί με καινοτόμα μοντέλα διακυβέρνησης, όπου η Έρευνα και η Ανάπτυξη (R&D) καθορίζουν την κατεύθυνση και παρέχουν μια πρώτη και ουσιαστική ώθηση. Ωστόσο, το πεδίο των αποστολών υπερβαίνει πολύ την E & A, καθώς απαιτούν ευρύτερη συμμετοχή της κοινωνίας.

Τέτοιοι μετασχηματισμοί δεν μπορούν να επιβληθούν από την κορυφή, πρέπει να διαμορφωθούν από τους ίδιους τους πολίτες. Επιπλέον, η δέσμευση των πολιτών ενισχύει τη νομιμότητα της χάραξης πολιτικής του κοινού και συμβάλλει στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ της επιστήμης, των αγορών και της κοινωνίας.

Πέραν των διαδικασιών διαβούλευσης και συμμετοχικού σχεδιασμού στην επιτυχία του σχετικού εγχειρήματος, μεγάλη σημασία έχει ο προγραμματισμός συγκεκριμένης «επικοινωνιακής εκστρατείας» ευαισθητοποίησης των πολιτών και των επιχειρηματιών, σε συνδυασμό με μια πολιτική κινήτρων και ανταπόδοσης.

19. Δείκτες αξιολόγησης

Θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν δείκτες, όπως εκείνοι που σχετίζονται με τη «συμμετοχή των πολιτών», τον «ολοκληρωμένο πολεοδομικό σχεδιασμό», τη «δημιουργία οικοσυστημάτων», τη «βιώσιμη αστική ανάπτυξη» και τα «οφέλη» όπως η ποιότητα του αέρα και οι θέσεις εργασίας. Μερικά παραδείγματα είναι τα εξής:

- Συμμετοχή των πολιτών (αριθμός / τύπος αλληλεπιδράσεων με τους πολίτες σχετικά με την ουδετερότητα του κλίματος).
- Διαχωρισμός μέσων, εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου αστικών μεταφορών, συμφόρηση, προσβασιμότητα και προσιτή τιμή των δημόσιων μεταφορών¹³.
- Μείωση της χρήσης ενέργειας σε κτίρια (kWh / m² ή kWh / άτομο / έτος).
- Ποσοστό πρασίνου που αναμιγνύεται με % ανάπτυξη πρασίνου.
- Ποσοστό πράσινης ενέργειας (παραγωγή εντός των ορίων της πόλης αναμεμιγμένη με πράσινη κατανάλωση ενέργειας).
- Τελική ενέργεια που καταναλώνεται ανά κάτοικο (θέρμανση, ηλεκτρικό ρεύμα, καύσιμο).
- Ποσοστό ανακαινισμένων κτηρίων για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης.
- Χρήματα που δαπανώνται σε ευρώ ανά κάτοικο για επενδύσεις που σχετίζονται με το κλίμα κ.α.

20. Χρονοδιάγραμμα

Η υψηλή φιλοδοξία της Αποστολής και ο σύντομος χρονικός ορίζοντας της απαιτούν οι τρεις στόχοι δηλ. ο προγραμματισμός, η έρευνα και η εφαρμογή, να εκτείνονται παράλληλα σε πολλούς τομείς. Τρεις φάσεις μπορούν να προσδιοριστούν:

1. Ένα πρώιμο στάδιο παράδοσης το 2020-2022 που θα θέσει τα θεμέλια της Αποστολής για να βοηθήσει τις συμμετέχουσες πόλεις.
2. Η κύρια φάση το 2022-2030 κατά την οποία το κύριο σώμα των πόλεων θα εφαρμόσει τη στρατηγική τους για μετασχηματισμό και κλιματική ουδετερότητα.
3. Η περίοδος μετά το 2030 και έως το 2050, όταν η Αποστολή θα δημιουργήσει τη δυναμική για μια Ευρώπη με ουδέτερο κλίμα.

21. Χρήσιμα links

<https://ec.europa.eu/jrc/communities/en/community/city-science-initiative/document/mission-100-climate-neutral-cities-2030>

https://ec.europa.eu/info/horizon-europe-next-research-and-innovation-framework-programme/missions-horizon-europe/climate-neutral-and-smart-cities_en#relatedlinks

<https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/press-communications/egca-goodpractices/>

<https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/press-communications/egl-publications/>

<https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/winning-cities/>

<https://ec.europa.eu/jrc/communities/en/community/city-science-initiative/video/eurocities-webinar-horizon-europe-mission-100-climate>

<https://www.climate-kic.org/insights/100-climate-neutral-cities-by-2030/>

https://issuu.com/europanostra/docs/20210322-european_cultural_heritage_green_paper_fu

https://europa.eu/new-european-bauhaus/index_en

https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/renovation-wave_en

<https://www.digitaleurope.org/>

https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/missions-horizon-europe/assessment-criteria_en

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ